

पूर्वप्रपाठके समाम्नातं । सावित्रमष्टाकपालं प्रातर्निर्वपति । सवित्रप्रसवित्र एकादशकपालं मध्यन्दिने । सवित्र आसवित्रे द्वादशकपालमपराह्णे इति । तासु यः सविता देवः सोऽयं भूमिस्वरूपः । तत् कथमिति तदेवोपपाद्यते । ‘यः’ कश्चित् पदार्थो भूम्यां ‘नश्यति’ पलाय्य दृष्टिगोचरतां न प्राप्नोति, ‘यः’, च ‘निलयते’ स्वदेश एव नीलीनो भवति । अतएव रथ्यादौ सुरचितस्तिष्ठति । तिर्यग्देहो गवादिर्वा ऊर्ध्वदेहो मनुष्यो वा तत् सर्वं नष्टं विलीनञ्च पुनरन्विष्य भूम्यामेवालभते । ‘कश्चिदपि’, ‘तिर्यक्’, ‘इमां’ भूमिं, ‘अत्येतुं’, ‘नार्हति’, कश्चिदप्यूर्ध्वदेहो मनुष्यः ‘इमां’ भूमिं, ‘अत्येतुं’, नार्हतीति, एवमभिज्ञाः ‘आहुः’ । तस्माद्भूमिस्वरूपः सवित्रदेवताकास्त्रिष्टुप् कृतासु तेन सवित्रानुज्ञात एव सन् ‘एनं’ अश्वं, भूम्यां ‘इच्छति’ प्राप्नोति ॥

(३) पूर्वप्रपाठके विहितं सायन्धृतीर्हाममनूद्य प्रशंसति । “ईश्वरो वा अश्वः प्रमुक्तः परां परावतं गन्तोः । यत् सायन्धृतीर्जुहोति । अश्वस्य यत्यै धृत्यै” इति । योऽयं संवत्सरमात्रं स्वेच्छासञ्चारार्थमुत्सृष्टः ‘अश्वः’, सोऽयं ‘परां परावतं’ अत्यन्तं दूरं गन्तुं समर्थः । तस्मादिह धृतिः स्वाहेत्यादिभिः सायन्धृतिभिराहुतिभिरश्वः कचिन्नियतो धृतो भवति ॥

(४) इष्टीष्टतीश्च पुनः प्रशंसति । “यत् प्रातरिष्टिभिर्यजते । अश्वमेव तदन्विच्छति । यत् सायन्धृतीर्जुहोति । अश्वस्यैव यत्यै धृत्यै । तस्मात् सायं प्रजाः क्षेम्या भवन्ति” इति । याः